

9. MODÜL GÜVENLİ OKUL

ve

OKUL GÜVENLİĞİ

JET ÖZET

ÇALIŞMA KAĞITLARI

Uzman Öğretmenlik Sınavı

@seldanin_renkleri

9. MODÜL

GÜVENLİ OKUL

Güvenli Okul nedir?

Sağlıklı nesiller inşa edebilmek için dikkat edilmesi gereken hususların başında okul güvenliği gelmektedir.

*Güvenin olmadığı ve korkunun hâkim olduğu okullarda nitelikli öğrenmeden söz edilemez.

Güvenli okulların bazı özellikleri

- Etkili okul yöneticiliği ve liderliği
- Okulu oluşturan mekanların kontrolü
- Güven hissi
- Saygı
- Samimiyet
- İletişim
- Fiziksel zarar, zorbalık olmaması
- Alay, nefret, sosyal dışlanmadan uzak
- Çatışma riskinden uzak
- Doğal afetlerden uzak olma
- Eşit muamele
- Akademik başarıya odaklanma
- İfade özgürlüğünü destekleme
- Her türlü bağımlılıkla mücadele

Sonuç: Güvenli okul ortamı inşa etme ve bu ortamları sürdürülebilir hâle getirmek için okul yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler, veliler ve diğer paydaşların bu konuda bilgi sahibi olmaları gerekir.

Siber zorbalık ve siber mağduriyet:

Zorbalık: Daha da büyük ya da fiziksel olarak güçlü olan çocukların kendilerinden küçük çocukları sürekli olarak hırpalaması, üzültmesi ve rahatsız etmesidir.

Öğrencilerin okulda zorbalık davranışları bireysel, akran grubu,

okul ortamı, aile ve çevresel özelliklerle ilgili olabilir.

Zorbalığın Ayırt edici özellikleri:

1. Zorbalık bilinçli ve isteyerek yapılır.
2. Bir kereye mahsus değildir.
3. Zorbalar eylemlerini bireysel veya gruba yapacakları gibi kurbanlarda bu eylemlerden bireysel ya da grup olarak zarar görebilirler.
4. Kurban kendini koruyamayacak fiziksel veya zihinsel nitelikte olmalıdır.
5. Zorbalar genellikle bu eylemler sonunda kendilerine çıkar sağlar.
6. Zorbalar kurbanın acı çekmesinden keyifli düşmesinden zevk alırlar.
7. Zorbalar ve kurbanlar ile sergilenen zorba davranışlar dikkate alınmalıdır.

Siber zorbalık: Günümüzde özellikle çocuklar ve gençler arasında sıklıkla görülür. Geleneksel zorbalık kavramından farklı olarak bireylerin internet ve elektronik medya ile saldırgan davranışlar bulunmasıdır.

Geleneksel zorbalık ve siber zorbalık

Geleneksel zorbalıkta özellikle çocuklar diğerleri tarafından tanınır. Bu da kaygıyı artırdığından çocuklar genellikle siber zorbalığı tercih eder. Hatta normal hayatında zorbalık davranışları göstermemiş olanlar bile tanınmadığı ya da bulunamayacağını düşündüğü için sosyal medyada zorbalık davranışları sergileyebilmektedir.

Ayrıca genellikle geleneksel zorbalık yapan bireyler ve çocuklar, siber zorbalığı da sıklıkla tercih etmektedir.

Cocukların Siber zorbalığı tercih etmelerinin sebepleri:

Daha fazla izleyiciye ulaşabilmeleri
Yazılı kelimelerin daha etkili olabilmesi
Siber zorbalık her zaman her yerde uygulanabilir

Siber zorbalık nedenleri:

- İntikam alma/cezalendirme arzusu
- Popüler olma arzusu
- Aile içinde yaşanan sorunlar
- Düşük özgüven
- Gerçek dünyada elde edemeyeceği başarıyı sanal dünyada elde etmesi
- Siber zorbalık uyguladığı kişilerle ilgili kışkırtılabilir olması

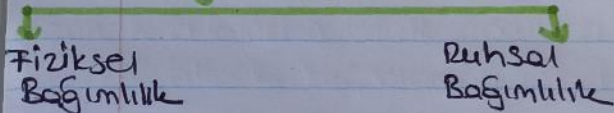
Siber zorbalığın önlenmesinde Neler yapılabilir?

1. Çocukların şifre kullanması ve şifreyi kimseyle paylaşmaması
2. Çocuğun sosyal medya hesaplarında gizlilik ayarlarını uygulamaya
3. Siber zorbalık uygulayanları bildirme
4. Siber zorbalara asla karşılık vermemek
5. Çocuklarda rahat bir iletişim iklimi oluşturma
6. Çocuklara siber zorbalığı anlatmak
7. Çocukların çevrimiçi aktivitelerini gözlem

BAĞIMLILIK VE TEKNOLOJİ BAĞIMLILIĞI

Bağımlılık: Bir maddenin zarar veren sonuçlarına rağmen sürekli ve aşırı kullanımı.

Bağımlılık

1.) Fiziksel Bağımlılık:

- Maddenin varlığına karşı duyulan fizyolojik bir iştahın

(2)

• Madde alınmadığı zaman fizyolojik uyum bozulur. Fiziksel belirtiler oluşur

2. Ruhsal Bağımlılık:

- Kişinin duygusal ya da kişilik yapısı gereği

→ Gereksinimlerini giderme amaçlı o maddeye karşı düşkünlük.

→ Madde bırakıldığında bazı ruhsal şikayetler görülür.

DSM-V (Psikolojik Tanı Kriterel Kitabı)

DSM-V'ye göre bağımlılık kavramının 3 temel özelliği vardır.

1. Maddeye ulaşmak için engellenemez arzu ve iştah

2. Tolerans adı verilen kullanımın giderek artması

3. Yoksunluk

★ Bağımlılıkların ortak özelliklerinden biride madde ya da davranışa yönelik davranışları kontrol edememe ve olumsuz etkilere rağmen maddeyi kullanmaya devam etmedir

AHA7EH: Alkol ve uyuşturucu madde

bağımlıları tedavi ve araştırmaya merkezleri.

★ Madde bağımlıları AHA7EH'den destek almalıdırlar

Teknoloji bağımlılığı ve internet bağımlılığı

Teknoloji bağımlılığı: Teknoloji ve internetin bilinçsiz-kontROLSÜZ kullanımı ile ortaya çıkan davranışsal bağımlılıklardır

İnternet bağımlılığı kriterleri:

- İnternetin çok kullanımı
- Psikolojik davranışsal ve duygusal problemler.

Bireyler:

1. Kurumadıkları değerli hissettirecek ilişkileri internet ortamında bulabilirler
2. Sosyal kaygılı sekingen bir genç internet sayesinde kendini ifade edebilir
3. Değer görmeyen internet ile saygınlık ve güç ihtiyacını karşılayabilir

İnternet bağımlılığı nedenleri:

Sosyalleşme gereksinimi en önemli nedendir.

- Kişilerin gerçek kimliğini gizleyebilmeleri
- Tanınmamanın verdiği rahatlık
- Yüz yüze iletişim yerine internet ile iletişiminin daha kolay gelmesi

İnternet bağımlılığı belirtileri:

- a) Davranısal belirtiler
- b) Fiziksel ve zihinsel belirtiler
- c) Sosyal belirtiler

Davranısal belirtiler:

- İnternette geçen sürenin giderek artması
- Kullanımla ilgili yalan söyleme
- İnterneti diğer problemlerden kaçış için kullanma
- Yaşanan problemlere rağmen internet kullanmada ısrar etme

Fiziksel ve zihinsel belirtiler:

- Kaygı bozukluğu - anksiyete
- İnternette ilgili obsesif düşünceler ve hayallerde artış
- Kurtulma isteğinin olmaması
- Durgunluk, uykusuzluk, panik atak kurgunluk hallerinde artış
- Kan basıncı ve kalp dolaşım sistemi bozuklukları, stres, konsantrasyon eksikliği
- Baş, mide ve kas ağrıları ile görme bozukluğu

Sosyal belirtiler:

- Önemli sosyal faaliyetlerin aksatılması
- Azalan üretkenlikle birlikte yüksek gerilim ve rekabet ortamı oluşması

İnternet bağımlılığı sonuçları:

a) Bedensel sonuçlar

b) Sosyal sonuçlar

c) Psikolojik sonuçlar

★ CHIBBARO, RICKS ve LANIER dijital bağımlılıkların önlenmesinde okul psikolojik danışmanlarına yönelik bir model önerdiler.

a) Profesyonel gelişim

b) Tüm okul çağında eğitim

c) Aile ve toplum eğitimi

d) Öğrenci değerlendirilmesi

e) Önceki çalışmalar

f) Kaynaklar

GÜVENLİ OKUL VE İLETİŞİM

★ Güvenli okul sadece fiziksel güvenlikle olmaz sosyal ve psikolojik yönleri de göz önünde bulundurmalıdır. Etkeli iki yönlü iletişim güvenli bir okul ortamı sağlanmasında bir ön koşul olarak karşımıza çıkmaktadır.

Güvenli Eğitim İletişimi:

2019 yılında Milli Eğitim Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığının ortaklaşa yürüttüğü Eğitim ve Güvenlik Projesinde "güvenli eğitim iletişimi" kavramı geliştirilmiştir.

★ Güvenli eğitim iletişimi: Zorunlu öğrenim çağındaki bireylerin eğitim hayatlarında karşılaşılabilecekleri güvenlik sorunları ile ilgili tüm paydaşlar arasındaki iletişimsel süreç ve beceriler kapsamaktadır.

★ Güvenli eğitim iletişiminin sağ-
landığı bir ortamda sorunla karşılaşan
çocuğun

- a) Sorunu kavrayabilmesi
- b) Sorunu etkili biçimde paylaşabilmesi
- c) Paylaşımı sonunda bir yardım ala-
cısına dair beklentiye sahip olması
- d) İletişim sonunda olumsuz bir soru-
la karşılaşmayacağını bilmesi

Yabancıların Eğitimi ve Eğitim güvenliği:

2011 den sonra Türkiye'de farklı
statülerde beş milyondan fazla
"göçmen" yerleşmiştir

Yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim
ve güvenliği istikrarlı bir güvenliğin
sürdürülmesini ifade eder

★ Birçok ülkede bu öğrencilerin güven-
liği eğitim kurumlarına devredilmiştir.
Çünkü eğitim kurumları resmi ve
gayri resmi olarak önemli bir role
sahiptir.

Kimlik Oluşumu ve Altın Üçgen

• Aile önemlidir. Yabancı çocuğun
okuldaki başarısı da aileye ve
okul-aile ilişkisine bağlıdır.

Çocuğun içinde büyüdüğü
coğrafyanın özellikleri, konuşmakta
olduğu dil, etnik köken, inanca ve
ailenin yaşam felsefesi bir çocuğun
kimliğinin oluşmasında çok bü-
yük önem taşımaktadır.

★ Yabancı çocuğun okul başarısı
bunu sorulara bağlıdır.

- Aile ile ilişkisi nasıl?
- Çocuğa gerekli destek veriliyormu?

• Okul ve aile ilişkisi nasıl?

• Çocuğun eğitimini destekleyen aile
ortamı varmı?

• Göç sürecinden dolayı travmaları
var mı?

• Çocuğun okulda arkadaşı var mı?

Yabancı öğrencilerin Güvenliği
Okul güvenliği yalnızca okul orta-
mının güvenliği ile sınırlı değildir
Çocuğun/okul personelinin okula
gitmek amacıyla evinden ayrıldığı
andan başlayarak eve gelinceye
kadar ki tüm aşamaları içerir

Okullarda Fiziksel, Psikolojik ve Sosyal güvenlik:

Psikolojik güvenlik yabancı öğrencinin
kültürel uyumu için çok önemlidir.
Sosyal güvenlik; yapılan çalışmaların
ne kadar yararlı olduklarının ölçülme-
si ve değerlendirilmesinde yabancı
vatandaşların söyledikleriyle yapılan
arasındaki farkın iyi öğrenmesidir

Farklılıklarda Farkındalık

Kültürlerin birbirine ulaşamadığı yer-
lerde ön yargılar oluşabilir. Bunu
aşmak için çok kültürlülük üzerine
öğrencilerin bilgi verilmelidir. Başka bece-
riler sayesinde yabancı öğrencilerin öz
güveninin artmasına destek verilebilir.

Güvenli Okul kapsamında Sosyal uyum - Entegrasyon

Sosyal uyum: Ev sahibi toplumla iliş-
ki kurmak için geçirilen değişimler.
Göçmen hem kendi kimliğini korur
hem de yeni topluma adapte olur.

Asimilasyon ise bireyin sahip

olduğu kimliği bırakıp yalnızca yeni toplumun kültürel değerleriyle yaşamına devam etmesidir.

Kültürel uyum

Psikolojik uyum

Sosyokültürel uyum

Psikolojik uyum: Stresle başa çıkma da iyi oluş ve memnuniyetle ilgilidir.

Sosyokültürel uyum: Güncel yaşamdaki sosyal beceriler ve öğrenme odaklıdır.

: Altın Üsge:

Aile - Okul - Sosyal çevre arasındaki sağlıklı iletişimin eğitim süreci boyunca gerçekleşmesi gerekmektedir.

. OYUN BAĞIMLILIĞI:

Geleneksel oyunlarda bazı sınırlamalar vardır ve çoğu tek başına oynanmaz. Günümüz oyunları tek başına tüm özgürlükleri sağladığı için dikkatli bir kontrol sağlanamamaktadır.

Oyun bağımlılığı tanımlama

- Erkekler kızlardan iki kat daha fazla oyun oynamaktadır.
 - Genetik ve çevresel faktörlere göre değişiklik gösterir.
 - Her oyun zararlı olmaz sağlıklıdır.
 - Her oyun her bireyde aynı etkiyi yapmaz.
 - Her oyun bağımlılık yapmaz.
- WHO (Dünya Sağlık Örgütü) oyun bağımlılığından hastalık olarak bahsetmektedir.

• Oyun bağımlılığı sadece çocuklarda görülmez gençler ve yetişkinlerde de görülebilir.

• Oyun bağımlılığı bir sağlık problemi dir.

• Bireyin yaşam kalitesini olumsuz etkiler.

★ Oyun bağımlılığı öğrencilerin derssiz öğrenme alışkanlığından kaynaklanır.

: Sanal oyunların etkileri:

- Yalnızlık (soyutlama)
- Daha fazla enerji gereksinimi
- Duygu bozuklukları
- Uyarıcı madde kullanma

WHO'ya göre sanal oyun bağımlılığı belirtileri:

1. Oyun isteginin kontrol altına alınamaması
2. Diğer aktivitelerden daha öncelikli olduğu duygusu
3. Ders aksar, sosyal ilişkiler zayıflar ama bağımlılık artarak devam eder.

GÜVENLİ OKUL

Okullarda sosyal duygusal öğrenme becerilerinin desteklenmesi:

Okulda şiddet okul içinde veya çevresinde başkalarına zarar vermeyi amaçlayan kasıtlı davranışlardır.

Şiddet için risk faktörleri:

Okullarda şiddeti önlemenin en önemli verili basamağı risk faktörlerini belirlemektir.

Risk faktörlerinin beş önemli yönü

1. Eklenebilir olma eğilimindedir.
2. Birden fazla düzeyde ortaya çıkabilir.

3. Yaşamın farklı noktalarında farklı risk faktörleri oluşabilir. Aile, mahalle, okul gibi.

4. Bazı risk faktörleri belirli şiddet içeren davranış türlerine özgüdür.

5. Riskle maruz kalmanın derecesi sonuçlar üzerinde etkisi büyüktür

Şiddet için kavramsal aşkılar.

• Şiddetin türleri ve özellikleri

1. Doğrudan şiddet

2. Dolaylı/ilişkisel şiddet

• İşlevleri açısından şiddet

1. Tepkisel şiddet

2. Planlı şiddet

Şiddeti önleme Güvenli Okul

Şiddeti önleme programları genel anlamda öğrencilerin duygusal ve sosyal becerilerini desteklemeye odaklanmaktadır. Bu programlar genellikle yapılandırılmış ve müfredatın içine yedirilmiş, sınıf temelli'dir.

SDÖ (Sosyal Duygusal Öğrenme) okul temelli bir programdır. Okullarda şiddeti ve davranış sorunlarını azaltma potansiyeline sahiptir.

SDÖ için 5 temel sosyal ve duygusal beceri kategorisi vardır.

1. Öz farkındalık

2. Öz yönetim

3. Sosyal farkındalık

4. Etkili karar alma

5. İlişki kurma

Şiddetin önlenmesi: Okullarda barışçılık/arabuluculuk uygulamaları:

Barışçılık/Arabuluculuk uygulamaları: Okullarda öğrenci-öğrenci anlaşmazlıklarının yapıcı-barışçıl çözüm yoludur.

İki temel amacı vardır.

1. Öğrencilerin okullarda güvenliğini sağlamak

2. Sosyalleşmelerini ve gelişmelerini sağlamak

★ Sorunu iki ya da daha fazla kişinin üçüncü bir nötr kişinin yardımıyla sorunu çözmek amacıyla bir araya geldikleri bir süreçtir.

• Barış yapıcı ve taraflar arasında ilişki eşitliğine dayanır.

• Sorunları çözmeye gönüllülük ve gizlilik esastır.

★ Barışçılık ⇒ taraflar kendileri barınabilecekleri gibi öğretmen ve okul yöneticileri de yönlendirilebilir. Tarafların her ikisinde barışçılık kabul etmesi gerekir.

Barışçılık dört aşamadan oluşan bir süreçtir.

1. Aşama: Kavgaın sonlanması tarafların sakinleşmesi

2. Aşama: Tarafların barışçılık desteği almaya karar vermeleri.

3. Aşama: Müzakere basamaklarının kolaylaştırılması

4. Aşama: Anlaşmanın imzalanmasıdır. Görüşmeler bir odada gerçekleşir ve sonunda barışçılık formu doldurularak taraflara imzalatılır.

- Ürkme ve sasırma
- Tepkisiz kalma (bili tutulma)
- O anda birşey düşünememe
- ★ İnsanı zor kişi yapan korkudur. Bunun aşımında karşıdaki kişiye kendini güvende hissettirmektir.

2or insanla araya mesafe koymadan uygulayabileceğimiz yöntemler:

- **Kırık plak:** Kendinize bir kırık plak cümlesi hazırlayın
- Kızgın görünüyorsun ve ben şimdi tartışmak istemiyorum
- **Konunun içeriğini bırakıp ilişkiyi tanımlama:**
- Birbirimize bağırıp çağırdığımız sürece sorunu çözemeyiz
- **Ortam değişinceye kadar konuşmaya ara verme:**
- Şu anda kendimi iyi hissetmediğimin farkındayım. Daha sonra konuşalım
- **Kendinden emin erteleme:**
- Şu an bu konuyu konuşmaya hazır değilim
- **Sistendirme:**
- Bu konunun sizin için önemli olduğunu anlıyorum. Maalesef şimdi ise gitmek zorundayım.

zor kişiler karşısında takınılması gereken tutum ve davranışlar:

1. Saldırgan kişilikler:

- Duygu boşalıklarına izin verin
- Oturmaya geçin
- Göz teması kurun
- Söylediklerinizi tartışmayın
- Sözcüklerini kesmeyin

2. Sürekli yakınanlar

- Sabrınız tassa da dinleyin
- Sakın söylediklerini onaylamayın
- Suçlama, savunma gibi kısır döngüye düşmeyin
- Açık uçlu sorularla kendisini sorunu çözmeye yöneltin.

3. Sustukun tepkisizler:

- Sustukluğunun ne anlama geldiğini yorumlamaya kalkmayın
- Konuşturmaya çalışın
- Yanıtı sabırla bekleyin

4. Kötümserler:

- Kendinizi ve ekibinizi koruyun
- İyimser ama gerçekçi bir dille anlatın
- Kötü durumlarda ne olabilir ilk önce bunu gündeme siz getirin

5. Çok bilmişler:

- Sizi aptal beceriksiz durumuna düşüren, savunmaya zorlayan insanlardır.
- İletişim için önceden hazırlık yapın
- En etkin yöntem soru tekniklerini kullanmak olabilir